

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inerat na vsi strani 32 K, na 1/2 strani 16 K, na 1/4 strani 10 K in na 1/8 strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz •Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 5. V Ljubljani, 16. marca 1903. Leto XX.

Obseg: O vzgojnem in vsakoletnem obrezovanju cepljenih trt na Štajerskem ob kranjski meji in na Dolenjskem. — Gnojenje sadnemu drevju. — Iztrebljanje krone sadnemu drevju. — Mlekarsko knjigovodstvo. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

O vzgojnem in vsakoletnem obrezovanju cepljenih trt na Štajerskem ob kranjski meji in na Dolenjskem.

(Dalje in konec.)

Preden preidem k popisu tukaj priporočane vzgoje (glej podoba 8. v zadnji številki) in k popisu vsakoletnega obrezovanja trte, moram omeniti še to, da smatram ta popis tem potrebnjšim, ker so v mnogih krajih po

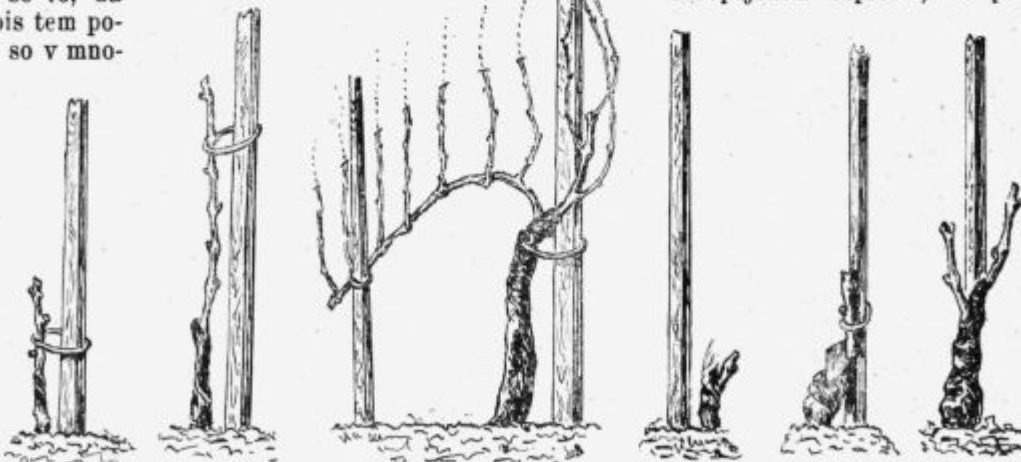
Dolenjskem kakor tudi na Štajerskem ob kranjski meji nekteri priprosti vinogradniki skoraj v zadregi, če jim gre za to, posebno iz v roki cepljenih bilf (korenjakov) vzgajiti rodovitne trte. V zadregi pa so pri tem

vsled tega, ker v prejšnjih časih, ko še ni bilo računati s trtno ušjo, nikakor niso bili vajeni nove vinograde tako zasajati s korenjaki, da bi trte koj prišle v pravo oddaljenost, v kateri naj bi potem tudi vedno

ostale. Oni so se marveč vedno posluževali grubanja, tako da so bile nove, s korenjaki ali pa s ključi izvršene vingradske zasaditve kaj redke. In od tod ravno izhaja tudi ta napačnost, da se s cepljenimi bilfami že pri zasajanju napačno postopa, da se namreč marsikje pregloboko zasajajo, da se zeleno visoko cepljene pregloboko grubajo, tako globoko, da je mesto, kjer je ameriška trta cepljena z evropskim cepičem, že pod zemljo, ko bi

moralo biti nekoliko nad površjem zemlje, recimo 5 do 6 cm. Tako pregloboko zasajene, oziroma zagrubane trte se potem na mestih, kjer so cepljene, kaj močno okoreninijo, (okorenini se cepič, ne podloga) in če se tako nastale evropske korenine priokopavanju

trt leto za letom prav pazljivo ne odstranjujejo, pričnejo trte v kratkem času hirati ter se sušiti. To se pa godi zato, ker na cepiču nastale evropske korenine v kratkem času v rasti nadkrilijo ameriške, na podlogi

Podoba 13.

Podoba 14.

Podoba 15.

Podoba 16.

Podoba 17.

Pod. 18

rastoče korenine, tako da prično hirati in da končno odgnijejo. Evropejske korenine pa napada trtna uš; in tako je v kratkem času tudi po teh, in trta se posuši, ko bi morala prav čvrsto rasti ter dobro roditi.

Na cepičih nastalih (evropejskih) korenin pa ne odstranjujejo povsodi, tako kakor bi to moralo biti, in sicer zato ne, ker se v prejšnjih starih vinogradih za privršne, rosne korenine nihče nič zmenil ni, ker se je celo za škodljivo smatralo odstranjati jih.

Če pa marsikje po Dolenjskem nove vinograde s cepljenkami že napačno zasajajo v ravno omenjenem zmislu, jih navadno tudi ravno tako napačno vzgajajo. V večini slučajev se trte veliko prehitro od tal dvigajo in se tako tudi veliko prehitro silijo k obilni rodovitnosti. Najdejo se pa tudi, dasi neprimeroma redkeje, nasprotni slučajji, ko se trte prepočasno od tal dvigajo, ter se tako tudi v rodovitnosti predolgo zadržujejo. Navedem naj torej, kako kaže to kolikor mogoče pravilno, načelno izvrševati, in sicer 1.) pri trti, ki je bila visoko na zeleno ali pa na suho cepljena ter potem grubana, in 2.) pri trti, ki je bila zasajena kot cepljenka (cepljen korenjak).

Visoko na zeleno ali pa na suho cepljeno ter potem grubano trto kaže, če je močne rasti, pri grubanju obrezati le na 3, kvečjemu na 4 očesa, kakor to kaže podoba 13., ne pa morda kar na 5, 6 očes, kakor se to lahko marsikje vidi. Če trta ni močne rasti, zadostuje popolnoma, da se jej pri grubanju nareže le palec dveh očes. Iz očes nastale poganjke je treba poleti povezovati navpik h kolu in jih ni treba skrajševati.

Naslednjo pomlad, torej v prvi pomladi po zagrubanju se taka trta obreže kakor se to po vipavsko pravi na „prerezavko“. Prerezavka se imenuje v Vipavi 5, 6 do 7 očes dolg, iz najmočnejše mladike narezan napnec (šparon), ki se pa ob kolu popolnoma navpik priveže, kakor to kaže podoba 14. Narezovanje prerezavk ima dvojni namen. Prvič naj trta, ker je za to že dovolj stara, vsaj šteje že štiri, morda še celo 5 let, odkar je bila vsajena, naj že rodi, in drugič naj se trta pri pravi, to je ne premajhni zdebeltvi od tal, dvigne od zemlje. Prerezavka se poleti takole obreže: Najvišji trije poganjki se puste in se privežejo h kolu; skrajšajo se šele kake tri, štiri tedne pred trgatvijo, in sicer v visokosti dveh metrov. Vsi nižji poganjki se pa skrajšajo nad četrtem ali petim listom, naj imajo kaj zaroda ali pa nič, kajti popolnoma odstraniti se nikakor ne smejo, ker bi sicer prerezavka kakor prihodnje deblo trte ostala prešibka.

Naslednjo pomlad, torej v drugi pomladi po zagrubanju, se taka trta prvič obreže za polno letino; obreže se prvič tako, kakor se mora potem stalno obrezovati leto za letom, namreč na palec treh očes in na napnec šestih, sedmih, osmih očes. Napnec se nareže iz najvišje ter najmočnejše mladike, palec pa iz najmočnejše nižje mladike. Vse druge mladike se kar odvžejo, to je z vejnim obročkom vred gladko odrežejo. Napnec se potem priveže kolikor mogoče sključen navzdol; če pa to ni mogoče, to je če bi se utegnil pri ključenju navzdol zlomiti ali odkrhniti, pa kolikor mogoče sključen navzgor. Podoba 8. v zadnji številki kaže tako obrezano ter privezано trto. Omeniti ali navesti mi je pri tej priliki še dvoje. Prvo je to, da po Dolenjskem skoraj vobče pod tako navezanim palcem in napnencem kaj radi puščajo še prav kratek palček dveh ali celo enega očesa, ki mu „pijanček“ pravijo. Čemu to delajo pač ne vem, pa tudi tisti ne vedo, ki take pijančke narezujejo, kajti če jih kdo vpraša,

čemu to delajo, pravijo: „E, tako je pri nas navada.“ Tudi to se po Dolenjskem v novih vinogradih skoraj sploh lahko opazuje, da puščajo napnec pod palcem, torej palec nad napnencem. Tako obrezovanje pač ni pravo, kajti trta se potem le prehitro zvišuje, in zato naj bi se le v sili tako obrezovalo, če namreč krepkost trtnih mladik to drugače ne dopušča. Napnec naj bode namreč vselej prizrezan iz močnejše mladike, palec pa iz slabotnejše, če ni mogoče obeh narezati iz enako močnih mladik.

Drugo, kar mi je pri tej priliki še omeniti, je to, da Francozi — pač prvi mojstri umnega vinstva — kadar kako mladiko na trti skrajšajo, bodisi da narezujejo palec ali pa napnec, je ne skrajšajo nikoli tik nad najvišjim očesom, ki naj se z njim palec ali napnec končuje, ampak jo skrajšajo šele skozi kolence naslednjega višjega očesa. Torej Francoz reže tako, da prereže mladiko, ki iz nje namerava napraviti palec treh očes, skoz četrto kolence (skoz četrto oko), ne pa skoz člen nad tretjim očesom. In za napnec osmih očes prereže mladiko skoz kolence devetega očesa, ne pa skoz člen nad osmim očesom. Tako se pa na Francoskem trte obrezujejo iz dveh vzrokov. Prvič zato, ker pri takem obrezovanju vsako oko na palcu kakor tudi na napnencu gotovo zažene — seveda če ni sicer kako poškodovano — dotim pri skrajševanju skoz člen najvišje oko prav rado izostane, da ne zažene. Drugič obrezujejo na Francoskem trte tako tudi zato, da se grozdnemu črvičku vzame najboljše zakotiče za prezimovanje. Ta mrčes, ki povzroča gujenje grozdja, namreč kaj rad prezimuje v luknjicah, ki nastanejo na koncih palcev in napnencev, če se na ta način narezujejo, da se mladika prerezuje skoz člene, ne pa skoz kolence.

Poletno prizrezovanje na tako obrezani trti (podoba 8.) obstoji, kakor kaže podoba 15., v tem, da se na palcu izrasli poganjki povežejo h kolu ter se puste, da mirno rasejo skoraj do trgatve, potem šele se v visokosti dveh metrov tri do štiri tedne pred trgatvijo skrajšajo. Na napnencu se pa odstranijo brezzarodni poganjki popolnoma, zarodni se nad četrtem listom nad najvišjim zarodom odščenejo. Kar izrase poganjkov po deblo trte, se seveda tudi vsi gladko odmandajo.

Kakor v tem letu, tretjem po zagrubanju, se potem trte obrezujejo leto za letom enako, bodisi pri zimskem ali pa poletnem obrezovanju. Nov palec in napnec se vsako leto nareže iz treh mladik, rastočih na lanskem palcu, stari (lanski) napnec se pa kar odreže. Tako se postopa tako dolgo, dokler ne presežejo trte v starem lesu, to je v debelu, tiste visokosti, ki se jim je določila, torej na Dolenjskem tako dolgo, da dosežejo debela dolgost 50, 60 do 80 centimetrov. Kakorhitro je ta dolgost presežena, je skrbeti za to, da se trte v starem lesu znižajo in da se jim torej nikakor ne pusti, da bi se v starem lesu še više vzdigovale, kakor je bilo to običajno prej, v starih dolenjskih vinogradih, ko so bila debela trt visoka tudi dva, tri metre. Kako se previsoke trte pravilno znižujejo, pojasnim v eni prihodnjih števil „Kmetovalca“.

Zdaj hočem pa popisati pravilno vzgojo trte, ki je bila v vinograd vsajena kot okoreninjena cepljenka.

Pri zasajanju, ki iz že navedenih vzrokov (okoreninjenje cepičev) nikoli ne sme biti pregloboko, se bilfa odreže najbolje tako, da na nji ostane le en sam prav kratek palček enega samega očesa. Tako obrezano ter vsajeno trto kaže podoba 16. Neredkokrat se vidi po Dolenjskem, da take bilfe pri saditvi tako obrezujejo, da ostanejo na njih tudi po 3, po 4 očesa.

Da, še celo na dva palca več očes jih obrezujejo, ker je seveda jako napačno, ker tako obrezovanje trte močno slabi, ko bi jih moralo krepiti. Iz edinega očesa na palčku (podoba 16.) zagnali poganjek se priveže h kolu. H kolu se lahko priveže tudi še najmočnejši iz spečih očes na vejnem obročku palčka izrasli poganjek; torej dva poganjka, dočim se vsi ostali iz spečih očes vejnega obročka nastali poganjki kar odvržejo.

Pri obrezovanju spomladi prvega leta po zasaditvi se vsaka trta obreže na palček dveh, kvečjemu treh jasno vidnih očes. Tri očesa se smejo pustiti le prav krepkim trtam. Tako obrezana trta, ki jo kaže podoba 17., se priveže h kolu. V poletnem času se tako obrezani trti pustita le dva, ali se puste trije poganjki, ki se ob kolu lepo kvišku privezujejo ter šele tri do štiri tedne pred trgatvijo v visokosti $1\frac{1}{2}$ do 2 metrov prikrajšajo.

V prihodnji pomladi, torej v drugi po zasaditvi, se trta obreže na dva palca, vsakega dveh očes, torej skupaj na obeh palcih na štiri očesa, kakor to kaže podoba 18. Ker je pa prav mogoče, da ima kaka trta v drugi pomladi vsled kake uime le eno močno mladiko, se iz nje nareže en sam palec, toda v tem slučaju treh do kvečjemu štirih očes. Pri mandanju se na vsakem palcu pustita le dva poganjka, torej skupaj štirje poganjki; kar jih še več iz spečih očes vejnih obročkov izrase, se kar omandajo. V tretji pomladi po zasaditvi se take trte obrežejo na „prerezavke“ (podoba 14.) in se z njimi ob času mandanja tako postopa, kakor je bilo to povedano že pri podobi 14. In v četrti pomladi po zasaditvi se trta prvič obreže tako, kakor se mora potem obrezovati stalno leto za letom, torej na palec in napnec, po podobi 8. v zadnji številki. Spomladanskemu obrezovanju sledi poletno po podobi 15. Obe obrezovanji se potom ponavljata leto za letom tako dolgo, dokler trte to obrezovanje prenašajo, to je, dokler v rasti rodovitnosti ne opešajo. Kadar pa začno pešati, se morajo seveda drugače obrezovati, recimo le na dva palčka dveh očes, mogoče še celo le na en sam palček dveh do treh očes. Končno je pa treba opešane trte seveda dobro zagnojiti (razume se seveda samoobsebi da brez grubanja), in ko si opomorejo, ko začno zopet krepko rasti ter dobro roditi, se morajo pričeti obrezovati zopet po načinu podobe 8., in to tako, da se nahajata palec in napnec vedno na dveletnem lesu. Po Dolenjskem puščajo neredko kje napnence kar na starem lesu, na deblu trte, kar je seveda kar naravnost neumno. R. Dolénc.

Gnojenje sadnemu drevju.

V dosego primerne rodovitnosti in da se odvrčajo drevesne bolezni, se na gnojenje sadovnjakov ne sme nikdar pozabiti. Kakor je pri živalih poleg snage dobra tečna hrana poglavitno sredstvo zoper mrčes in bolezni, tako velja isto v enaki meri tudi za drevesa in rastline sploh.

Izkušnja uči, da sadno drevo tem lepši sad prinaša in tem obilneje rodi in toliko večjo odpornost kaže tudi proti raznovrstnim škodljivcem, čim bolj se mu gnoji. Zato je potrebno sadnemu drevju gnojiti, ker je potem tudi obrodek obilnejši.

Za gnojenje sadnemu drevju rabimo lahko trdna in tekoča gnojila, v potrebi tudi umetna gnojila. Z gnojnico s pridom gnojimo zlasti blizu domačije nahajajoče se sadovnjake.

Od doma pridelanih gnojil pridejo v poštev:

1. Hlevski gnoj, ki se v preperelem stanu poklada drevju, 1 do $1\frac{1}{2}$ met. stota k odraslemu drevesu.

2. Mešanec, če primanjkuje hlevskega gnoja, $1\frac{1}{2}$ do 2 met. stota za veliko drevo.

3. Tekoči gnoj, kakor gnojnica in straniščni gnoj, pomešan z lesnim pepelom, 15 do 20 velikih škroplnic k vsakemu drevesu.

Če se pa taka gnojila pri gospodarstvu popolnoma pogrešajo, se morejo rabiti umetna gnojila, in sicer:

1. za hektar, t. j. skoraj 2 orala zveznega sadovnjaka:

a) od težko razkrojnih gnojil, ki se rabijo jeseni: 400 do 500 kg kajnita, 600 kg Tomasove žlindre in 200 do 300 kg žveplenokislega amoniaka;

b) od lahko razkrojnih, hitro učinkujočih umetnih gnojil: 200 kg žveplenokislega kalija, 400 kg 16 odstotnega superfosfata in 200 do 300 kg žveplenokislega amoniaka.

2. Za odraslo drevo, pokrivajoče 20 do 25 kvadratnih metrov sveta:

a) od težko razkrojnih, jeseni porabnih umetnih gnojil: $1\frac{1}{2}$ kg kajnita, 2 kg Tomasove žlindre in 1 kg žveplenokislega amoniaka.

b) od hitro vplivajočih umetnih gnojil: $\frac{1}{2}$ do 2 kg žveplenokislega kalija, 1 do $1\frac{1}{2}$ kg 16 odstotnega superfosfata in 1 do $1\frac{1}{2}$ kg žveplenokislega amoniaka.

Z ozirom na čas gnojitve je pripomniti, da je trdna gnojila, kakor hlevski gnoj, mešanec in težko razkrojna umetna gnojila najbolje jeseni spraviti pod zemljo, dočim se tekoči gnoj lahko drevju priliva jeseni kakor tudi spomladi do junija. Od julija meseca pa naj se drevju več ne gnoji, da more les dobro dozoreti.

Gledé načina, kako je gnojiti, bodi povedano, da naj se po starejših, že zveznih sadovnjakih hlevski gnoj v navedeni množini povrhu potrosi in jeseni podorje, v strmih legah pa podkoplje.

Spomladi potem se nasejejo rastline za zeleno klajo, pomešane s travnim semenom, iz kterega sčasom zraste lepša ruša, kakor je bila poprej. To rahljanje in zračenje zemlje in pa izdatna gnojitve stori, da ves sadovnjak nanovo oživi.

Posamezna večja drevesa pa gnojimo s trdnimi in umetnimi gnojili tako, da okrog drevesa pod zunanjimi vejami izkopljemo jarek, 1 m širok in 20 do 25 cm globok. V ta jarek nasujemo potem gnoja, pa ga zopet zasujemo s prstjo in pokrijemo z nastran položenimi važami. Če imamo gnojiti drevesa izpod 10 let, podkopljemo gnoj v izdatni množini pod drevesnim kolobarjem. Tekoči gnoj se ob mokrotnem vremenu (drugače pa zredčen) kar po zrahljanem drevesnem kolobarju polije v zadostni množini (3 zalivače in več). Večjim drevesom se napravijo pod zunanjo krono 30 cm globoke in prav tako široke jame, 1 m vsaksebi v kolobarju okrog debla. V to svrhu se z lopato odreže važa na treh straneh in se potem prevrže na četrto, neodsekano stran; pri velikih starih drevesih naredimo dva kolobarja takih jam. V te luknje vržemo po možnosti malo lopato lesnega pepela, potem vlijemo vanje gnojnice in jih zopet z važo pokrijemo. Pri vseh teh načinih gnojitve ostane trata okoli drevja nepoškodovana.

Da ostanejo drevesa krepka, kar jih ojači tudi na odpornosti napram škodljivim vplivom, zato naj se gnojitve ponovi vsaka štiri leta.

Dostikrat je slišati izgovor: „Za taka dela v sadovnjakih nedostaje časa.“ Ali to ni zmerom resnično.

Često ni pozimi in v prvi pomladi nič nujnega opravila pri gospodarstvu. Ta čas naj se porabi za navedena, zelo nujna in potrebna dela pri našem sadnem drevju. Če prebijemo vsak dan le nekoliko toplejših poldanskih ur v sadovnjakih, zmagamo delo, drevesa pa nam bodo trud dobro plačala.

C. Grössbauer v „Gosp. Glasniku“.

Iztrebljanje krone sadnemu drevju.

Jablana, pa tudi češplja, višnja in mlajša hruševa drevesa poganjajo vedno več mladik in vej, kakor jih morejo prerediti.

Umevno je torej, da take slabo rejene veje rodijo tudi manj lep in slabši sad. Kjer jih veliko iz sklede zajema, gredó lačni od mize, pravi pregovor, ki velja tudi tukaj. Da bo drevje rodilo lep sad za prodaj in ne bo veliko izbirk, je potrebno, da se včasih nepotrebno vejevje iz krone poreže. Stem in pa s pravilnim gnojenjem bodo napominane napake odstranjene, med rejencem in rednikom bo nastalo ravnotožje.

Ne sme nam biti žal za kako odžagano zdravo vejo, kajti vse drevo se stem okrepi, ostale veje dobé več hrane in plodovi na njih se razvijajo veliko lepše in popolneje. Manj odbirka, višja cena in večji dohodki so plačilo za to delo.

Tudi iztrebljanje se mora vršiti po pravilih. Pri mlajših, ravnokar vzgojenih kronah je treba srednjo vejo voditeljico podpirati tudi nadalje, da se razvija brez ovire in se obrase; tudi vse mlajše, v novešem času iz voditeljice prirasle stranske veje je pustiti, razen nepotrebnih. Pač pa se morajo oni vejni deli, ki rasto od zunaj na znotraj proti sredini, ali od spodnjih vej v zgornje, izrezati brez izjeme. Isto velja tudi za starejše krone. Tudi tukaj odstrani vse naznotraj stega-joče se vejne dele, ki povzročajo v kroni veliko nerednost in zmešnjavo. Dalje je odstraniti vse veje, ki se križajo in drgnejo, sicer jih uniči rakava bolezen, in sicer se izreže vselej manj vredna ali neugodno stoječa veja. Tudi vse vodne poganjke ali izrasleke je treba vestno iz krone porezati. Odstraniti se pa morajo ti izrasleki prav globoko z drevesno žago, da ne ostanejo štrklji, ki povzročajo tvoritev novih mladik, kar se pri porabi škarij ali noža vedno dogaja. Iztrebiti se morajo dalje vse suhe in nalomljene veje, kakor tudi stari štrklji; zakaj tak mrtev les slabi drevo in daje škodljivemu mrčesu, zlasti lubadarju in zavrtacu varno skrivališče. Tako suhjad poreži pri večjih drevesih najprej, ker se šele potem more presoditi, ktere druge veje je še treba odstraniti. Naposled se postrizžejo vse bolehave kakor tudi tanjše veje, kjer se nabirajo kepe smole, in pa na tla viseče veje.

Ko smo odstranili navedene napačno stoječe veje, je drevesna krona navadno dovolj iztrebljana.

Ali drevesa, na katerih se tako delo doslej ni še nikdar izvršilo, kakor tudi mlada, zelo bujno rastoča drevesa, zlasti nekterih plemen, imajo še vedno pre-goste veje, tudi navzven rastoče. V takih slučajih izrežemo nekoliko manj vrednih vej iz pre-gostih mest, da dobe okrog stjoče veje več zraka, svetlobe in hrane.

Ali vsako pravilo ima izjeme. Tako na pr. se ne smejo odstraniti vse navznoter rastoče veje; le debelejše veje in močnejši poganjki, na katerih je videti, da bodo še daleč navznoter rasli in zmešnjavo delali, se odstrižejo. Nikakor pa se ne sme porezati krajši rodni les z mnogimi cvetnimi popi, tudi če stoji navznoter, kakor se to večkrat dogaja; ta rodni les samo

skrajšaj in razredči, če je predolg in se prepleta. Istotako smo včasih primorani, pustiti križajoče in drga-joče se veje, če bi drugače nastale prevelike praznine. V takem slučaju se napaki drgnjenja o'pomore, da se na ono mesto med veje porine majhna, trdna blazina iz slame ali mahu. Iz istega vzroka pustimo včasih, da izraslek iz debla naprej rase, če je na onem mestu treba zapreti po snegu ali viharju nastalo praznino. Iz takih izraslekov nastale veje so pozneje prav tako rodovitne kakor druge veje.

Prav skrbno in vestno moramo snažiti posebno drevesa boljših sadnih plemen, da dobimo lepo sadje za prodaj.

Isto velja tudi za češplje, da dosežemo redne do-neske in debelejši sad. Pri hruškah pa je izrezovanje v toliki meri nepotrebno, ker hruševa drevesa narejajo itak redkejšje krone.

Tudi na velikih črešnjevih, slivovih, breskovih in mareličnih drevesih odstranimo le najpreobilnejši in suhi les. To velja tudi o drevju za možno sadje, ker tukaj nam je le za obilen pridelek.

Tudi orehe je treba le malo trebiti in le, kadar imajo listje, se zlasti odstrani suhi les.

Iztreblja naj se večkrat, vsaj vsako četrto leto. Da se pa v velikih sadovnjakih to zamudno in obsežno delo laže zmaguje, je priporočljivo, sadonosnik razdeliti na tri dele in vsako leto iztrebiti le en del; četrto leto se začne zopet s prvim delom.

Čeprav se sme sadno drevje iztrebljati, če nima sadja, tudi v poznem poletju, je vendar pravi čas za to delo pozna jesen in prvi čas pomladi do poganjanja popkov. Celó pozimi, če ni prehud mráz in so drevesa brez snega in nemokra, da se lahko pleza po njih, se more drevje iztrebljati brez škode.

C. Grössbauer v „Gosp. Glasniku“.

Mlekarsko knjigovodstvo.

Piše M. Ivančič.

(Dalje.)

7. Letni zaključek, račun dobička in izgube.

Od vsakega trgovca, torej tudi od vpisanih (regi-strovanih) zadrug zahteva zakon, da koncem poslovnega leta napravijo seznamek vseh svojih imovin in dolgov po tedanji vrednosti, takoimenovano „inventuro“.

Glede seznamka inventure opozarjamo zadruge na postavó z dne 9. aprila 1873, kjer se v § 89. posebej glasi, da se pri tem ne sme ničesar zamolčati ali počiti in da zapadejo udje načelstva in nadzorstva hudim kaznim, če v računskih sklepkih in bilancah (istotako v opravičnih poročilih, v izkazu društvenikov in priobčilih) vedó ma kaj krivega naznanijo ali potrdijo. Vse imovine in terjatve je vpisati po tedanji vrednosti, oziraje se na morebitna pravilna določila; dvomljive je vpisati po verjetni vrednosti, a odpisati je vse neizterljive terjatve.

Preden moremo sestaviti seznamek inventure, mo-rajó biti predpisane, ozir. zaključene vse knjige, kakor smo ob priliki povsodi omenjali. Potem nam je skleniti razdelnik prejemkov in izdatkov za tekoče leto, da vemo, koliko je blagajna v preteklem poslovnem letu vkup prejela in izdala. Letni zaključek pa naj pojasni, koliko skupnih dohodkov pričakuje vsak račun posebej, oziroma koliko mu gre stroškov. V ta namen moramo prištevati blagajničnim prejemkom in izdatkom še vsote, ki nam pretičejo glasom izpiska naših terjatev, oziroma

ki nam jih je plačati na obstoječe dolgove. Ta izpisek terjatev in dolgov napravimo na podlagi zaključenih osebnih računov v glavni knjigi; pri tem ne izkažemo samo skupne vsote, temveč razdelimo obenem posamične postavke na dotične stvarne račune, kakor pri sestavljenih blagajniških postavkah. Potem šele, šestevisi končne vsote razdelnikov in izpiska dolgov in terjatev, dobimo skupni prejemek in izdatek minulega leta.

In sicer predstavlja ta znesek čisti letni prejemek in čisti izdatek, če je račun bil sklenjen v prvem poslovnem letu. V drugem poslovnem letu pa moramo od skupnega prejema in izdatka odšteti vse iz prejšnjega leta prevzete terjatve in dolgove, istotako tudi blagajnično stanje na podlagi lanskega zaključka; šele potem dobimo čisti prejemek in izdatek za tekoče leto.*

Preidemo potem k sestavi seznamka imovin (aktiva) in dolgov (pasiva):

I. Aktiva.

1. Nepremičnine, t. j. zemljišča in poslopja.

Prvotno stanje in vrednost poznamo iz lanske inventure. Primerjajoč to z res obstoječimi nepremičninami, doženemo izlaha vsakteri morebitni prirastek. Vrednost tega prirastka se mora seveda popolnoma vjemati s končnim v tek. letu naraslim zneskom na račun nepremičnin. Morebitne odpadke nam je pač lahko kontrolirati. Odbitek je po pravilih določen in znaša v-aj 2% na leto. Bolje je vzeti še višji odbitek (3%), ker si stem utrjujemo združno podjetje; posebno je priporočljivo odpisati v dobrih letih izredne odbitke. Upoštevši torej prirastek, odpadki in odbitek, določujemo potem inventurno vrednost za ta in za vse naslednje oddelke inventarja po primeru, kakor smo ga že navedli pri razlaganju inventarja.

2. Stroji, priprave in orodje in

3. premičnine imajo odbitka po pravilih 10%. Prirastek se mora vjemati s končnim izdatkom dotičnega stvarnega računa.

4. Živi inventar navedemo po komadih in njega vrednost cenimo pri vprežni živini po dobroti, a pri opitani živini po teži.

5. Zalogo je posneti iz dotičnih stvarnih računov po običajni (neprevisoki) kupni ali prodajalni ceni.

6. Vrednostne popirje sprejemamo v inventuro po kurzni vrednosti, nikar pa više od kupne cene.

7. Izostale terjatve določujemo na podlagi sklenjenih osebnih računov v glavni knjigi, in sicer tako, kakor smo že omenili pri letnem zaključku; neizterljive terjatve se pri tem odštejejo.

8. Gotovina v blagajni je zadnja postavka aktiv ter mora soglašati s sklepom blagajniškega dnevnika.

II. Pasiva.

1. Imovina, ki jo imajo terjati združniki.

2. Rezervni zaklad.

3. Obratni zaklad.

Te tri račune posnamemo naravnost iz glavne knjige.

4. Različni dolgovi in njih obresti. Tudi te določamo na podlagi osebnih računov, enako kakor ob zaključku stvarnih računov.

Če primerjamo aktiva s pasivi, se nam pokaže „bilanca“, t. j. pravi stan združnega premoženja. Bilanco nastavimo tudi, ko pričnemo sploh kako podjetje, in ta se zove „otvoritvena bilanca“; ko končamo, ali na leto vsaj enkrat, sestavimo letno bilanco.

* V pojasnilo dodamo konci razprave praktičen primer letnega zaključka.

Če v bilanci aktiva presegajo pasiva, se pokaže dobiček, nasprotno pa izguba. Če aktiva presegajo pasiva že v prvem letu, je to čisti dobiček. V drugem poslovnem letu je pač treba odšteti od tega bilančnega preostanka najprej morebitni prepisek dobička iz prejšnjega leta; šele ostanek je čisti dobiček tekočega leta.

Čisti dobiček se razdeli, da mu odštejemo najprej po pravilih določene odpiske, ostanek pa je na razpolago občenemu zboru v nadaljno porabo.

Račun dobička in izgube.

Ta račun sestavimo na podlagi zaključenih stvarnih računov in inventure. Čisti dobiček izhaja po večini iz dohodka za mlekarke izdelke, kakor hitro prekorači ta izplačano mleko. Dobičku prištevamo dalje povračila za poštnino, vozno in zavojnino in morebitne dohodke iz oddanih stvari ter te izdelke beležimo sicer na račun izgube, oziroma jih smatramo za izgubljene že pri sestavi inventarja. Te podatke prepisemo naravnost iz stvarnih računov; iz teh razvidimo tudi še nadaljne možne dohodke, kakor obresti i. dr.

Da doženemo skupno vrednost izdelkov v tekočem letu, moramo prišteti gornjim dohodkom še založene izdelke, na drugi strani pa odbijemo vse one iz lanske zaloge prevzete izdelke. Če odbijem od te skupne vrednosti izdelkov vse za mleko izplačane zneske, ostane dobiček na izdelkih.

Izgubi prištevamo izdatke za poprave, kurjavo, svečavo, mazilo, porabnine, plače in dnine, splošne stroške, obresti itd., iz odpadkov in odbitkov, dognanih pri sestavi inventure ter iz dvomljivih ali neizterljivih terjatev.

Izgubo onih računov, ki predstavljajo založene stvari (kurivo, svečavo, mazilo, porabnine, rezervne oprave) tekem poslovnega leta poizvemo, če prištevamo končni vsoti dotičnega računa še lansko zalogo ter odbijemo tekočo. Onim računom pa, ki nimajo zaloge (plače, dnine, splošni stroški, obresti), izvem izgubo takoj iz sklepa dotičnega stvarnega računa.

Izgubo, nastalo vsled odpadkov in odbitkov, poizvem iz inventarne knjige naravnost; izgube na dvomljivih in neizterljivih terjativah nam pa predočuje glavna knjiga, oziroma izpisek izostalih terjatev.

Izračunši na ta način skupno vsoto dobička in izgube, zenačimo račun, in njega izid mora odgovarjati onemu razmerju, kakor nam ga predočuje bilanca.

(Dalje prih.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 51. Lansko leto sem od družbe naročeno češpljevo drevje vsadil neobrezano. Ali naj ga letos obrežem in kako naj ravnam z drevjem, ki ga bom zopet letos sadil? (F. E. v L.)

Odgovor: Drevje koščičastega sadja, torej tudi češplja, naj se obreže po saditvi, in sicer na kratko. Kolikor slabša je krona, tembolj naj se skrajša. Če je na kroni že kaj rodnega lesa, naj se ta skrajša do zadnjih dveh vidnih očes. Z lansko leto vsajenim drevjem je najbolje ravnotako postopati.

Vprašanje 52. Govedi, ki dobiva več slame kakor sena, sem namenil pokladati sol v obliki kamene soli, in sicer v velikih kosih, da jo bo lizala in potem zato bolj vedo pila. Kdaj naj goved sol liže, pred krmljenjem ali po njem, pred napajanjem ali po njem, oziroma, ali sme imeti kameno sol vedno pred seboj? Ali se konjem tudi sme dajati sol lizati? (A. P. v J.)

Odgovor: Predvsem bodi povedano, da se sol ne poklada zato, da živina bolj pije, temveč zato, da rajša je in

bolje prebavlja. Premčno najiranje dela velik trebuh. Kameno sol za lizanje more imeti živina vedno pred seboj; istotako konji, ker žival je toliko liče, kolikor jo k temu sili naravni nagon. Vsekakor je pa bolje pokladati zdrobljeno sol med krmo, ker gre soljena klaja živini bolj v slast, sol se s krmo, zlasti poznej v želodcu bolje pomeša, kar vpliva na boljše prebavljanje. Vihutega pa zdrobljena živinska sol komaj tretjino toliko stane, kolikor kamena sol.

Vprašanje 53. Ali je **kostna moka**, ki jo prodaja kmetijska družba za umetno gnojilo, tudi dobra za pokladanje govedi namesto klajnega apna?

Odgovor: Kostna moka, ki je za gnojenje, nikakor ni porabna za pokladanje živini, ker ni dovolj čista ter ima primesi, ki utegnejo postati nevarne zdravju živine.

Vprašanje 54. V našem kraju je čez polovico krav, ki se po čtelitvi po leto dni ne peajo, večkrat tudi po dve leti ne. Kaj je temu vzrok? (M. H. v Z.)

Odgovor: Upošteva se razmere kakor so pri Vas, t. j. čas čtelitve, nezadostno zimsko krmljenje, stradanje živine na Vaših zanemarnjenih planinah i. t. d., ne moremo drugega dolžiti, da se krave po čtelitvi dolgo časa ne peajo, kakor oslabljenje zaradi nezadostne in neprimerne krme.

Vprašanje 55. Imam travnike, zarasle z rosjem, z mahom in s pusto travo. Zemlja je zelo ilcvnata. Ali bi bila **Tomasova žlindra** dobra za take **zapuščene travnike** in ali jaz dobim to gnojilo pri družbi, ker sem le naročnik na „Kmetovalca“? (J. K. v N.)

Odgovor: Prav gotovo bi bila Tomasova žlindra v zvezi s kajnitom ali s kalijevo soljo dobro gnojilo za take travnike, vendar Vam gnojenje s temi gnojili moremo le jeseni pripočati. Da spravite mah s travnikov, jih morate vsekakor spomladi branati. Družba oddaja umetna gnojila le svojim udom, kar pa tudi Vi lahko postanete, kajti udnina znaša toliko, kolikor naročnina na „Kmetovalca“.

Vprašanje 56. Ali se more **nemška detelja** (lucerna) **ravnokako sejati v ozimino** kakor štajerska detelja? (I. S. v S.)

Odgovor: Tudi lucerno morete brez skrbi kakor domačo deteljo sejati pod ozimino. Sejte deteljo po njivi in jo potem dobro pobranajte; brananje ozimini ne bo le nič škodovalo, temveč ji bo še koristilo.

Vprašanje 57. Na njivi; kjer je prej 8 let rasla nemška detelja, je rasla potem ajda, za njo ozimina in lansko leto oves. Jeseni je bila njiva pognojena in sprašena. Ali morem spomladi sejati na to njivo zopet nemško deteljo, in sicer samo zase, brez žita, in ali ne sledi detelja prehitro za seboj? (I. S. v S.)

Odgovor: Brez skrbi lahko sejete na to njivo zopet nemško deteljo, vendar nikakor ne brez žita, ker mora mlada nemška detelja imeti nekaj varstva, drugače jo mraz ali suša gotovo pobereta. Sejte vmes oves ali ječmen ter pokosite žito še pred cvetjem za zeleno krmo. Jeseni Vam priporočamo nemško deteljo zagnojiti s Tomasovo žlindro in s kalijevo soljo.

Vprašanje 58. Koliko potrebuje par navadnih (ne težkih) konj krme, če dobiva na dan 12 kg ovsa ter ima 12 do 13 ur težke vožnje? (I. K. v R.)

Odgovor: Sodeč po Vašem vprašanju mislimo, da želite vedeti, koliko sena in slame naj dobiva konj pri težkem delu poleg 6 kg ovsa. Na vsak kg ovsa se računa pol kg rezanice, ki jo je najbolje mešati med oves. Sena je računati na konja 5 do 6 kg, a zvečer je dobro dati konju toliko sena, kolikor ga hoče in, vihutega naj mu še ostane, da lahko ponoči je, če je lačen. Iz tega sledi, da mora konj dobivati poleg 6 kg ovsa še 3 kg slame (rezanice) in 6 kg sena.

Vprašanje 59. Hotel sem zažveplati vinski sod, a žveplo ni gorelo, dasi sta bila odprta veba in čep. **Kako naj torej sod zažveplam?**

Odgovor: Ker pri Vas o kletarstvu ni nič znanega, zato ste menda vzeli kar navadno žveplo v koscih, s katerim se pač ne da sod lahko zažveplati, ker žveplo v koscih ne gori rado. Za žveplanje sodov se rabi posebno žveplo, ki je v tenki plasti namazano po tkanini. Kos take tkanine se obesi na primerno žico, se zažge in pusti dobro ogoreti ter se potem vtakne skozi veko v sod. Čep mora biti seveda odprt. Žveplo gori, dokler je dovolj zraka v sodu. Če je potrebno, se žveplo večkrat prižge. Ko je sod poln žveplene dima, se dobro zapre. Na ta način se da sod zažveplati tudi, če čep ni odprt, če na pr. zažveplamo sod, kjer je še vino, če ga hočemo obvarovati kisa.

Vprašanje 60. Imam kravo, ki je požrla trebilo. Pri najboljši krmi vedno hira in tudi nič kaj rada ne je. Ali je temu vzrok to, ker je trebilo požrla? Kravo napada sedaj skoraj vsake tri tedne žabica, da pada na tla in breca. Kako je zdraviti to kravo? (J. O. v Š.)

Odgovor: Krava ni obolela zaradi tega, ker je požrla trebilo, temveč je to in skoraj gotovo tudi poželenje po drugih rečih, katerih se govedo navadno ne dotakne, le znak bolezni v prebavilih. Kje in kako v prebavilih je krava bolna, ne moremo vedeti, zato Vam ne moremo dati sveta, temveč Vam priporočamo pozvati živinozdravnika. Da so prebavila bolna, čokazuje tudi dejstvo, da je krava večkrat žabčena, t. j. da jo kolje. Prav lahko je vzrok pokladanje zmuzlega krompirja, repe i. t. d., kar se letos deskrat dogaja.

Vprašanje 61. Brel sem po česnikih, da se da prepričati o pristnosti vina z jajcem, ki se dene v vino; če je vino pristno, morata jajce in vino ostati čista. Imam tirolsko vino, o katerem sem bil prepričan, da je pristno, a ko sem dal jajce notri, je to postalo temno, vino pa motno. Ali je ta poskušnja zanesljiva, in ako ne, kako naj se prepričam o pristnosti vina? (M. K. v B.)

Odgovor: Popisana preskušnja vina z jajcem nič ne velja, ker označena sprememba jajca in vina ne more biti znak nepristnosti vina. Če vino že samocsebi ni tako, da se lahko kar naravnost smatra za nepristno, potem je mogoče nepristnost dognati edinole potom kemijske preskušnje, ki jo pa more zvršiti le kak kemik, na pr. v kmetijsko-kemijskem preskušališču c. kr. kmetijske družbe v Celovcu.

Vprašanje 62. Ali je dobro mladim prasičkom pokladati klajno apno in ali ima to kaj vpliva na rast in debeljenje? (I. B. v M.)

Odgovor: Gotovo je klajno apno dobro za mlade prasičke, ker z njim dobe jako važno rudninsko redilno snov (fosforovokislo apno) v zadostni mncžini v sé in se tako prebavljanje in pretvarjanje pravilneje vrši, vsled česar je rast čvrstješa, žival je bolj zdrava in se slednjič zato tudi rajša debeli.

Vprašanje 63. Imam njivo, na kateri mi robida dela silno škodo; ona se širi na vse strani in mi uničuje poljske sadeže. **Kako bi robido na njivi zatrl?** (I. B. v H.)

Odgovor: Robida na polju je druge vrste kakor v gozdu ter je silo nadležen plevel, ki se le težko da zatreti in vrhutega še zemljo močno izsesuje. Robida korenini do 1 m globoko. Edino sredstvo robido zatirati je ruvanje korenin, in sicer najbolje poleti, ko se pospravlja jarenina. Vihutega se priporoča na dotični njivi pogosto saditi, oziroma sejati okopavine, ker se z njimi tla najbolj čistijo takega plevela.

Vprašanje 64. Ali se govedi, zlasti kravam, smejo parklji prirezovati, ker krave s predolgimi parklji težko hodijo in se spomladi zato nič kaj rade ne pasejo? (V. S. v O.)

Odgovor: Tako porezovanje parkljev ni le neškodljivo, temveč je zelo priporočeno. V Švici, kjer je živinoreja jako umna, se zelo pečajo z oskrbovanjem govejih parkljev ter imajo vednevedne tečaje, kjer se kmetovalci uče, kako je ravnati s parklji. Pozimi, ko goved ne hodi iz hlevov, parklji vedno močnejše rasejo, zato je tankaj neobhodno potrebno, da se parklji nekaj tednov preden se prične paša prikrajšujejo na pravo, naravno velikost. Predolgi parklji ne otežujejo le hrije, temveč prelože tudi težišče života, vsled česar živina dobi napačno stanje, prednji nogi gresta v komolec narazen, da se več ne tiščita prsi, in tako se krava vidi grda in stara.

Vprašanje 65. Ali se krava, ki ima storiti, sme pred porodom pomolsti, če ima zelo napeto vime? (L. T. v H.)

Odgovor: Moljenje krave ali telice pred porodom je vsekdar slabo. Pač se pripeti, da dobe nekatere krave ali telice pred porodom velika vimena, da se celo pokaže velika otekline pod trebuhom tja do popka in se misli, da je skrajni čas pomolsti. Če se pomolze, krava sicer dá mleko, a to ima slabo posledico, da potem krava hitreje porodi kakor bi drugače, kar je slabo. Nalalje nima potem krava, kadar stori, prav sestavljene mlezve, in to je slabo za tele. Napeto ali oteklo vime naj živinorejca ne skrbi, temveč naj mirno čaka do poroda. Potem je seveda prično molsti, in če treba, tudi ponoči.

Gospodarske novice.

* **Škodljivce in bolezni rastlin** določuje in daje o njih zatiranju brezplačno strokovna navodila c. kr. postaja za varstvo rastlin na Dunaju. Naslov je: K. k. landw.-bakt. und Pflanzenschutz-Station in Wien, II. Trunnerstrasse 1. — Rastline je poslati zavite v vlažnem mahu, živalske škodljivce pa, seveda če to gre, v špiritu. Poslati je vsake reči dovolj.

* **Sadnega drevja druge vrste** družba letos veliko odda, ker je drevje strogo prebiral. To drevje se oddaja po 30 h komad z zavojem vred in se more vsem tistim postreči, ki se takoj za to drevje zglase.

* **Krompirjevih vrst „Ljudski oče“ in „Velikan Goljat“** ni več v zalogi. Bili sta teden po razglasitvi že popolnoma razprodani.

* **Travnih semen** družba nima v zalogi, zato p. n. gg. ude lepo prosimo, naj nas nikar z naročitvami nanje ne nadlegujejo. Kar ima družba v zalogi, to je i tako objavljeno v „Kmetovalcu“, in na te objave prosimo ozirati se, da ne nastane nepotrebno dopisovanje, ki jemlje mnogo časa in denarja.

* **Plemenske prasičke angleške pasme** bo kmetijska družba oddajala zopet to pomlad. Opozarjamo na dotični razglas med uradnimi vestmi današnje številke.

* **Zastran naročitev na živinsko sol** vnovič opozarjamo, da je denar vsekdar naprej poslati, ker družba le posreduje pošiljatev soli pri c. kr. zalogi, kjer mora sol takoj plačati, a je nima v zalogi v svojem skladišču. Družba zvrši naročitve na živinsko sol le tedaj, če se pošlje obenem denar.

* **Naročitve na modro galico, žveplo, škropilnice in žveplalnike** naj p. n. gg. načelniki podružnic izvolijo vsaj do 15. aprila zbrati in družbi prijaviti. Podružnicam se postavita žveplo in modra galica voznine prosto do sedeža podružnice, zato prosimo gg. ude, da blago naročajo le potom podružnic, ker jih potem to blago veliko manj stane.

* **Gospodarske potrebščine, ki jih družba oddaja v l. 1903.** V nastopnem objavljamo vse gospodarske potrebščine, ki jih družba oddaja to pomlad, ter prosimo p. n. gg. ude, naj se o cenah pouče in ne povzročajo nepotrebnega pi-

sarjenja s povpraševanjem o rečeh, ki so že tako v listu objavljene. Nujno prosimo uvaževati naslednje:

1. Naročila se sprejemajo le na potrebščine, ki so navedene v „Kmetovalcu“.

2. Naročnik naj natančno pove, kako in kam naj se naročeno blago pošlje; zlasti je navesti zadnjo železniško postajo in pošto.

3. Blago se posameznim naročnikom oddaja le za gotov denar ali proti povzetju.

4. Pri skupnih naročitvah po podružnicah se blago pošlje na upanje, a podružnični načelnik jamči za redno plačevanje.

Družba ima v zalogi naslednje gospodarske potrebščine, in sicer po navedenih cenah:

I. Semena.

1. Deteljno seme, preskušeno glede čistosti od c. kr. semenskega preskušališča na Dunaju, in sicer seme domače, rdeče ali štajerske detelje *kg* po 1 K 65 h in seme lucerne ali nemške (večne) detelje *kg* po 1 K 45 h z zavojem vred.

2. Seme krmske pese, in sicer rdeče mamutovke, rumene steklenke in rumene ekendorfarice *kg* po 80 h. — Pri naročitvah pod 5 *kg* se zaračuna zavoj in vozni list posebej.

3. Laneno seme, pravo rusko iz Rige, *kg* po 38 h.

4. Semenski krompir, in sicer vrste oneidovec, zborovec ter triglavan 100 *kg* po 7 K z vrečami vred. Krompir se oddaja le v celih vrečah po 50 *kg*.

5. Semenski oves Milnerjev, izmed najboljših novih zgodnjih vrst ovs, tudi pri nas z najboljšim uspehom preskušeno, po 20 K za 100 *kg* z vrečo vred.

6. Semenski oves krkonovski (češki hribovski), na Krajskem z dobrim uspehom več let preskušeno, po 20 K za 100 *kg* z vrečo vred.

7. Seme prave sive francoske ajde se bo oddajalo šele meseca junija in julija ter se bo cena šele takrat objavila.

II. Sadno drevje, z ozirom na dotične razglase v „Kmetovalcu“, razen onega drevja, ki ga udje brezplačno dobe, po 70 h komad. Oddajajo se visokodebelne in pritlične hruške in jabolane ter visokodebelne, dvakrat cepljene češplje.

III. Močna krmila in živinska sol.

1. Lanene tropine, zmlete, se oddajajo po 18 K 100 *kg* z vrečami vred, in sicer le v celih vrečah po 50 *kg*.

2. Sezamove tropine, zmlete po 16 K za 100 *kg* z vrečami vred, in sicer le v celih vrečah po 50 *kg*.

3. Živinsko sol priskrbuje družba le udom, ki ne morejo sami ponjo v Ljubljano, in sicer po 6 K 63 h za 100 *kg* in po 3 K 38 h za 50 *kg*. Ta sol se pošilja v vrečah po 50 in 100 *kg* ter je denar naprej poslati. Brez denarja se nobena naročitev ne zvrši.

IV. Umetna gnojila.

1. Tomasova žlindra v vrečah po 100 *kg* po naslednjih cenah:

16 %	17 %	18 %
6 K 20 h	6 K 50 h	6 K 80 h.

Žlindra se oddaja le v celih vrečah po 100 *kg*, in sicer se vselej oddaja tisto blago, kakršno je v zalogi.

2. Rudninski superfosfat, zajamčeno s 14 % fosforove kisline, se le oddaja v vrečah po 100 *kg* po 7 K 25 h.

3. Kostni superfosfat v vrečah po 100 *kg*, 18odstoten 11 K 50 h, 14odstoten 9 K.

4. Kostna, brezklejna moka 100 *kg* 10 K.

5. Kajnit le v vrečah po 100 *kg* 5 K.

6. Kalijeva sol, 40odstotna, 100 *kg* po 12 K 60 h v vrečah po 100 in po 50 *kg*.

7. Vsa druga umetna gnojila po tržnih cenah.

V. Potrebščine za vinstvo.

1. Modra galica, v vrečah po 50 in po 100 kg, po 48 K, in sicer podružnicam postavljena vozna prosta do seleža podružnice.

2. Žveplo, fino zmleto, najboljša, po cenah, ki se pravočasno objavijo.

3. Trtne škropilnice, najboljšega izdelka, železni deli ponikljani, iz močne bakrene ploščevine, kos po 18 K.

4. Žveplalniki najboljša sestave „Reks“, kos po 19 K.

VI. Orodja, stroji in druge priprave.

1. Požiralnikove cevi, kos po 10 K.

2. Kose bo družba oddajala ob času košnje po cenah, ki jih še objavimo.

3. Prave bergamaške osle. Cene objavimo prihodnjič.

4. Kmetijske stroje po izvornih cenah z 20 do 25 % popusta.

5. Mlekarske stroje in mlekarske potrebščine istotako z 10—20 % popusta.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

R a z g l a s

Ker se 2. svečana t. l. občni zbor tukajšnje kmetijske podružnice zaradi nesklepčnosti ni mogel vršiti, bo občni zbor **25. marca ob 9 dopoldne** v šolskem poslopju pri vsakem številu navzočih udov.

V Metliki, 27. svečana 1903.

Val. Burnik, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice na Bledu, ki bo dne **22. marca t. l. ob treh popoldne** v dvorani „Blejskega doma“.

S P O R E D:

1. Poročilo o delovanju in o računu za l. 1902.

2. Razni nasveti in predlogi.

3. Predavanje g. ravnatelja G. Pirca.

Bled, 12. marca 1903.

Ant. Wester, načelnik.

R a z g l a s

o oddaji plemenskih prasičkov jorkširske (velike bele angleške) pasme.

Podpisani odbor bo oddajal, kakor doslej, tako tudi odslej plemenske mladiče jorkširskega prasičjega plemena pod nastopnimi pogoji:

1. Prasički se oddajajo po 10 in tudi več tednov stari, in sicer kakršne starosti se dobe.

2. Cene prasičkom so za polovico nižje kakor jih plačuje družba.

3. Oddajajo se ali samo mrjaščeki, ali pa svinjica z mrjaščekom vred.

4. Kdor dobi prasiče, se mora zavezati:

a) da jih obdrži za pleme, dokler so sposobni;

b) da naznani odboru, kadar jih neha imeti za pleme;

c) da bo pripuščal mrjasca tudi svinjam drugih gospodarjev.

Došle prošnje bo odbor reševal povrsti, kakor bodo dohajale, in sicer vselej takrat, kadar dobi takih plemenskih prasičkov, ki seveda niso vedno v zadostnem številu na razpolaganje.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 15. marca 1902.

R a z g l a s.

Vsled sklepa XIX. javnega shoda dne 7. julija 1896 se razpisuje 20 premij po 20 ali po 40 K za uspešno pogozdovanje goličav kmečkega posestva pod naslednjimi pogoji:

1.) Pogozdovanje mora biti izvršeno leta 1901. ali 1902. ter mora pogozditev obsegati najmanj **0.56 ha = 1 oral**.

2. Vrsto lesa in sadik si posestnik lahko izbere po svoji volji, samo morajo biti sadike za krajevne razmere ugodne; nikakor pa ne sme daljava med sadikami obsegati več kakor **1.50 m**.

Posestniki, ki hočejo za premije prositi, morajo svoje prošnje najdalje do konca junija t. l. vložiti pri kranjsko-primorskem gozdarskem društvu ter v njih navesti politični okraj, davčno občino, števila parcel in približne ploskovne mere pogozdenega zemljišča.

Pogozdovanje prisilcev se bo pregledovalo in presodilo jeseni 1904. leta; morda nastale pomanjkljivosti pri pogozditvi se lahko spomladi omenjenega leta popravijo.

Premije priznava in prisoja predsedništvo omenjenega društva, ter bo do dovoljevalo premije, ali pa bo v gotovih slučajih razdeljevalo tudi samo priznalna in pohvalna pisma.

Kranjsko-primorsko gozdarsko društvo.

V Ljubljani, meseca februarja 1903

Predsednik:

Ludovik baron pl. Berg s. r.

Listnica uredništva.

I. P. v L. Če bradavic pri živini ne morete odpraviti s podvezovanjem, tedaj ostane le odžiganje z razbeljenim železom ali s solitrovo kislino. To delo je pa prepustiti veččaku.

I. S. v P. Vsled razsodbe deželne komisije za agrarske operacije z dne 8. julija l. 1893., št. 130., je razsojeno, da se ima Vaš skupni gozd razdeliti. Razdelitev pride letos ali drugo leto na vrsto in je to od Vas zavisno, če boste malo podregali. Sedanja razdelitev, ki ste jo med seboj naredili, ni veljavna, a dotični komisar se bo po možnosti oziral nanjo. Odprodaja gozdnih pravic od kmetije proč po zakonu ni veljavna, vendar jo razdelitveni komisar upošteva.

M. K. v B. Iz Vašega popisa nikakor ne moremo posneti, kakšno bolezen ima Vaš pes.

Fr. K. v N. Vaši želji ne moremo ustreči, kajti proračun in strokovna pojasnila za napravo takega vodnjaka Vam more narediti le stavbenik, ki se s takimi rečmi peča.

I. B. v H. Kot zakupodajalec se imate Vi držati le tistega zakupjemalca, kateremu ste reč dali v najem; podzakupnik Vam ni nič mari.

O. P. v D. Vsak obrtnik je zavezan plačevati prispevek za okrajno bolniško blagajno tudi od vajencev, če potem zahteva bolniške stroške ali ne.

I. S. v M. Rentnina in osebna dohodnina nista enoinisto. Od obresti naložene glavnice je plačevati rentnino, in sicer jo plačuje dotična hranilnica ali posojilnica, ki jo potem vložniku zaračuni ali pa tudi ne; vložnik pa mora potem še posebej plačevati osebno dohodnino od svojih prejemkov, kamor spadajo tudi obresti naložene glavnice. Iz tega razvidite, da je na takih obrestih pravzaprav dvojen davek.